

Dpłat pocztowa ulszczona ryczałtem.

ILUSTROWANA

REPUBLIKA

ROK XVI

ŁÓDŹ. PONIEDZIAŁEK, 19 WRZEŚNIA 1938 R.

CENA NUMERU 15 GROSZY

Nr 257

Losy Czechosłowacji ważą się w Londynie

Narady premiera Daladier i ministra Bonnet'a z Chamberlainem trwały do późnej nocy

Czy granice Czechosłowacji będą okrojone?

LONDYN, 18 września.

(PAT). O godz. 9 min. 26 samolot wiozący członków delegacji francuskiej wylądował na lotnisku w Croydon. Delegację witali premier Chamberlain, minister Halifax i ambasador francuski Corbin. Daladier podziękował Chamberlainowi za przybycie na lotnisko i złożył mu wyrazy uznania z powodu podróży jego do Niemiec. Ministrowie francuscy udali się z lotniska wprost do ambasady francuskiej, podczas gdy Chamberlain i Halifax odjechali na Downing Street.

Na kilka minut przed godz. 11-tą, DELEGACJA FRANCUSKA PRZYBYŁA NA DOWNING STREET, OKLASKIWANA PRZEZ LICZNE ZGROMADZONĄ PUBLICZNOŚĆ. MINISTRÓW FRANCUSKICH WPROWADZONO DO GABINETU CHAMBERLAINA, WOKÓŁ KTÓREGO ZNAJDOWALI SIĘ JOHN SIMON, HALIFAX, SAMUEL HOARE, VANSITTART I CADOGAN.

Zo strony francuskiej obecni byli premier Daladier, minister spraw zagranicznych Bonnet, ambasador Corbin, sekretarz generalny Paul d'Orsay Leger, szef departamentu europejskiego Paul d'Orsay Rochta, dyrektor biura premiera Genebrier oraz pierwszy sekretarz ambasady francuskiej de Morgerie w charakterze tłumacza.

POSIEDZENIE PRZEDPOŁUDNIOWE WYPEŁNIONE BYŁO SPRAWOZDANIEM PREMIERA CHAMBERLAINA Z PRZEBIEGU JEGO ROZMOWY Z KANCLERZEM HITLEREM. Wszystko co referował premier Chamberlain było tłumaczone na język francuski, co trwało dość długo.

Obrady ciągnęły się do godz. 13.30, a następnie wszyscy biorący udział w rokowaniach udali się do hotelu Carlton, gdzie rząd brytyjski podejmował gości francuskich śniadaniem, które trwało 45 minut.

O godz. 14.30 ministrowie francuscy opuścili hotel. Przed wznowieniem

obrad, ministrowie francuscy porozumiewali się z Paryżem.

Właściwe rokowania rozpoczęły się popołudniu.

Narady ministrów brytyjskich i francuskich, wznowione o godzinie 15.30, po przeszło 4 godzinach przerwy, trwały aż do godz. 21.30. Premier Daladier i min. Bonnet udali się następnie do am-

basady francuskiej, gdzie spożyli kolację i odbyli naradę w gronie swojej delegacji.

LONDYN, 18 września.

(PAT). Ministrowie francuscy opuszczają Londyn samolotem w poniedziałek o godz. 8.15. Posiedzenie francuskiej rady ministrów odbędzie się tegoż dnia w godzinach przedpołudniowych.

Czechy nie uznają decyzji Anglii i Francji

które będą powzięte bez porozumienia z Pragą

List prezydenta Benesza do Chamberlaina i Daladiera

LONDYN, 18 września.

(PAT). O godz. 5 po poł. na Downing Street przybył sekretarz poselstwa czechosłowackiego, który doręczył premierowi Chamberlainowi i premierowi Daladier odrębne pismo od prez. Benesza, nadesłane umyślnym samolotem

LONDYN, 18 września.

(PAT). Jak się dowiaduje korespondent PAT, pismo prezydenta Benesza, doręczone dziś po południu na Downing Street przez sekretarza poselstwa czechosłowackiego pod adresem obu premierów Chamberlaina i Daladiera, zaznacza, iż rząd czechosłowacki oczekuje, że będzie zapytany o swój pogląd przed powzięciem jakiegokolwiek decyzji mocarstw. Wszelkie postanowienia mocarstw, powzięte bez uprzedniej konsultacji z Czechosłowacją, nie będą przez rząd czechosłowacki uznane.

Chamberlain i Daladier osiągnęli porozumienie w sprawie wspólnej akcji, zmierzającej do pokojowego załatwienia kwestii czeskiej

LONDYN, 18 września.

(PAT) Według wiadomości, które przeniknęły na temat rozmów angielsko-francuskich w Londynie, gabinet brytyjski stoi na stanowisku, że terytoria wykazujące większość niemiecką ponad 50 proc. powinny być odstąpione Rzeszy bez plebiscytu. Plebiscyt bowiem jest procedurą sztywną i powolną i nie może doprowadzić do szybkiego uspokojenia

Rządy W. Brytanii i Francji posta-

nowiły przesłać w nocy telegraficznie swym posłom w Pradze instrukcję, polecającą WYSTĄPIENIE W PONIEDZIAŁEK RANO Z ODPOWIEDNIĄ DEMARCHE U RZĄDU PRASKIEGO.

Po naradach ministrów brytyjskich i francuskich, które zakończone zostały o północy, wydano wspólny komunikat następującej treści:

„Po pełnym przedyskutowaniu obecnej sytuacji międzynarodowej PRZED-

STAWICIELE RZĄDÓW BRYTYJSKIEGO I FRANCUSKIEGO DOSZLI DO CAŁKOWITEGO POROZUMIENIA CO DO POLITYKI, JAKĄ NALEŻY ZASTOSOWAĆ, ABY DOPROWADZIĆ DO POKOJOWEGO ROZWIAZANIA KWESTII CZECHOSŁOWACKIEJ. Oba rządy spodziewają się, że w następstwie okaże się możliwym rozważenie bardziej ogólnego porozumienia w interesie pokoju europejskiego“.

Mowa Mussoliniego w Trieście

Włochy za plebiscytem w Czechosłowacji. — Mussolini „uzasadnia“ kurs antyżydowski „W razie wojny miejsce Włoch jest już wybrane...“

TRYJEST, 18 września.

(PAT). Na pokładzie kontrtorpedowca „Camice Nere“ (czarne koszule) przy był tu o godz. 10.30 szef rządu włoskiego. Wprost z portu Mussolini udał się samochodem na Piazza dell'Unita, gdzie wygłosił mowę polityczną.

Na wstępie Mussolini omówił rozwój portu i miasta Triestu w ostatnim 20-leciu, poczynił przesyłać do zagadnień międzynarodowych.

W marcu 1933 r. — powiedział szef rządu włoskiego — wydarzył się fakt dziejowy, którego możliwość, jak wam wiadomo, zarysowała się już w r. 1878. Miliony ludzi pragnęły tego, nikt się temu nie sprzeciwiał.

Obecnie Triest znalazł się w nowym położeniu, ale Triest gotów jest stanąć odważnie wobec każdej ewentualności i wyjść zwycięsko z tej sytuacji. Triest wie, że geografia jest pojęciem realnym,

a subiektywne traktowanie tej mści się. Triest liczy na swe siły.

Triesteńczycy. Bywają chwile w życiu narodów, gdy ci, którzy kierują ich losami, nie mają prawa uchylić się od odpowiedzialności, lecz winni przyjąć ją z dumą i w pełni. To co chcę wam powiedzieć nie jest podyktowane tylko polityką osi Rzym—Berlin, która znajduje swe uzupełnienie w historii i nie wypływa też wyłącznie

z uczucia szczerzej przyjaźni, jakie wiążą nas z Węgrami, Polakami i innymi narodami, wchodzącymi w skład państwa, które można nazwać państwem — mozaiką nr. 2. To co powiem zaraz, wypływa bowiem z poczucia odpowiedzialności i z sumienia, które nazwałbym więcej niż włoskim, bo europejskim. — Gdy pewne problemy historyczne wchodzą w stan zapalny pozostaje jedynym i (Dalszy ciąg na str. 2-ej).

Mowa Mussoliniego w Trieście

(Dokończenie).
pełny sposób ich rozwiązania, sposób ten nazywamy totalnym. W OBLICZU ZAGADNIENIA NAPELNIJĄCEGO EUROPE GROZA, ROZWIAZANIE JEGO JEST TYLKO JEDNO: PLEBISCYTY! PLEBISCYTY DLA WSZYSTKICH NARODOWOŚCI, KTÓRE ICH PRAGNA, a które uciśnione były dotąd przez t. zw. wielką Czechosłowację — państwo pozbawione dziś kompletnie spójności organicznej.

Jeszcze inną rzecz trzeba zaznaczyć, a to w chwili gdy wypadki nabierają zawrotnego tempa spadającej lawiny, działać należy szybko, jeśli pragnie się uniknąć chaosu i komplikacji. Prawda ta musiała być zrozumiana przez premiera brytyjskiego, LOTNEGO GOŃCĄ POKOJU, KTÓRY UDAŁ SIĘ Z LONDYNU DO MONACHIUM, GDYŻ NAJMNIEJSZA ZWŁOKA MOGŁA SPOWODOWAĆ KATASTROFĘ. Kon-

cepcja pomyślnego rozwiązania przeniknęła już mimo kampanii Moskwy do serc narodów europejskich. Spodziewamy się, że pokojowe rozwiązanie będzie w ostatnich godzinach osiągnięte.

JESLI TO NIE JEST MOŻLIWE, ŻYCZYMY SOBIE RÓWNIEM, ABY EWENTUALNY KONFLIKT BYŁ ZLOKALIZOWANY I OGRANICZONY.

JESLI JEDNAK DO TEGO NIE DOSZŁOBY I WYBUCHNAĆ MIAŁ KONFLIKT POWSZECHNY ZA LUB PRZECIWIW PRADZE, TO CHCE, ABY WIEDZIANO, IŻ MIEJSCE WŁOCH JEST JUŻ WYBRANE.

Dalszą część przemówienia poświęcił Mussolini zagadnieniom rasowym, przycyż w konkluzji oświadczył, że jeśli chodzi o stosunek do Żydów, to świat być może będzie się raczej dziwił naszej wspaniałomyślności (?) niż naszej bezwzględności. Chyba, że żydos-

two międzynarodowe lub niepowołani obrońcy Żydów włoskich zmuszą nas do zmiany planów. Dalej Mussolini oświadczył, że świat z czasem więcej się dowie o sensie włoskiego programu, **CAŁA POLITYKA WEWNĘTRZNA BĘDZIE PRZESIAKNIĘTA PROGRAMEM RASOWYM,** który wiąże się organicznie z budową imperium włoskiego. Bronia zdobywa się imperium, lecz dla utrwalenia potrzebny jest prestiż. Kompleks wyższości jest jednym z elementów panowania imperialnego. Stosunek do kwestii żydowskiej jest tylko jednym z aspektów tego zjawiska.

Następnie Mussolini zaznaczył, że mimo 16-letniej polityki przyjaznej do Żydów, żydostwo pozostało „nieprzejednanym wrogiem faszyzmu”. Mussolini zastrzegł się przy tym, że Żydzi, którzy położyli wielkie zasługi dla Włoch w

dziedzinie służby wojskowej lub cywilnej, potraktowani będą z należyтым zrozumieniem i sprawiedliwością. Wszyscy inni Żydzi będą odseparowani od włoskiej wspólnoty narodowej.

RZYM, 18 września.

Urzędowo ogłoszono, że w szkołach ludowych, gdzie kształcą się przynajmniej dziesięciuro dzieci żydowskich, należy utworzyć specjalne klasy dla dzieci żydowskich. Poza tym gminy żydowskie uprawnione są do uruchamiania specjalnych szkół żydowskich, które posiadać będą prawa publiczne. Program zajęć tych szkół będzie taki sam, jak szkół powszechnych, wyjąwszy naukę religii katolickiej. W szkołach żydowskich mogą być zatrudnieni nauczyciele żydowscy.

Zapisy do oddziałów żydowskich szkół powszechnych oraz do szkół gmin żydowskich mają być zamknięte do 5 października.

DRAMATYCZNE CHWILE CZECHOSŁOWACJI

Premier przeciw plebiscytowi. — 84 tysiące Niemców opuściło Sudety
Henlein rozpoczął werbunek do korpusu sudeckiego

PRAGA, 18 września.
(PAT). Premier Hodža wygłosił dziś przez radio przemówienie, w którym oświadczył, że obecnie Czechosłowacja przeżywa najbardziej dramatyczny okres swej historii. Wspomniał o wybuchu powstania w kraju sudeckim Hodža uzasadniał konieczność wydania nadzwyczajnych zarządzeń, mających zapewnić spokój w kraju.

PROJEKT PLEBISYTU — oświadczył Hodža — **JEST DLA CZECHOSŁOWACJI NIE DO PRZYJĘCIA.**

licza czesko-węgierskiego, liczba ludności, która zbiegła z Czechosłowacji na Węgry, wynosi już obecnie ok. 5000, w tej liczbie jest wielu ostatnio zmobilizowanych Węgrów i żołnierzy innych narodowości. Liczba ta powiększa się z godziny na godzinę.

BERLIN, 18 września.
Henlein dziś ponownie ogłosił ode-

zwę, wzywając Niemców Sudeckich do wstępowania do korpusu wojskowego i stawienia czynnego oporu władzom w Czechach.

PRAGA, 18 września.
(PAT) Prasa czeska zamieszcza odezwę do ludności wzywającą do **PRZECIWIWSTAWIENIA SIĘ JAKIKOLWIEK PRÓBOM PRZEPROWADZENIA PLE-**

BISYTU na terenach mniejszościowych i domagającą się od rządu stanowczego odrzucenia wszelkich prób załatwienia problemu sudeckiego, któreby szły dalej w swych ustępstwach niż dotychczasowy czwarty projekt rządowy. Prasa czeska **ODRZUCA RÓWNIEM WSZELKIE PROJEKTY ZNEUTRALIZOWANIA CZECHOSŁOWACJI.**

Chamberlain jedzie znowu do Hitlera

Zażąda on zgody na załatwienie wszystkich problemów europejskich

LONDYN, 18 września.
(PAT). Ze strony międzynarodowej wskazują na doniosłość drugiego zdania komunikatu oficjalnego o naradach londy-

skich, w którym mowa jest o bardziej ogólnym porozumieniu w interesie pokoju europejskiego. Za tym zdaniem kryje się bardzo ważna decyzja, osiągnięta

torium Rumunii, rządowa agencja rumuńska „Rador” ponownie kategorycznie zaprzecza wszelkim tego rodzaju poglądom przemarszu sowieckiego przez terytorium Rumunii.

między obu rządami w toku dzisiejszej narady. Dotyczy ona rokowań, jakie prem. Chamberlain podejmie z kanclerzem Hitlerem we wtorek, lub środę w Godesbergu.

Uchwalono mianowicie płaszczyznę, na której premier brytyjski rokowania te ma prowadzić. Ta „instrukcja” brytyjsko-francuska dla Chamberlaina przewidywać ma jako nieodzowny warunek współdziałania obu mocarstw z Rzeszą Niemiecką w sprawie czesko-słowackiej uprzednią zgodę Hitlera na współdziałanie Niemiec z mocarstwami zachodnimi w sprawach dotyczących całokształtu załatwienia sytuacji europejskiej w myśl znanych postulatów, wysuwanych już poprzednio przez W. Brytanię i Francję. Warunek ten stanowi znaczne utrudnienie rokowań, ponieważ Berlin nie jest skłonny czynić sprawę sudecką przedmiotem jakichkolwiek przetargów. Z tych względów uzasadniony jest pewien sceptycyzm w ocenie dalszego rozwoju sytuacji.

Rumunia nie zgadza się na przemarsz wojsk sowieckich

BERLIN, 18 września.
(PAT). Zastępca kanclerza Rudolf Hess zwiędził dziś kilka obozów dla uchodźców sudeckich, położonych w pobliżu granicy niemiecko - czeskiej.

Mor. Ostrawa, 18 września.
(PAT) Urzędowo komunikują, że prezydent kraju morawsko-śląskiego wydał zakaz noszenia uniform członkom stronnictw politycznych i korporacji, utworzonych dla celów politycznych.

Budapeszt, 18 września.
(PAT). Według wiadomości z pogra-

zarządzeniem ministra spraw wewnętrznych z dn 18 września 1938 roku zostali zwolnieni z zajmowanych stanowisk następujący starostowie:

Jan Wasylkiewicz — starosta grodzki północno-warszawski, Stanisław Skałcki — starosta powiatowy w Sokółowie Lubelskim, Wojciech Kostołowski, — starosta powiatowy w Sokalu, Jan Emeryk — starosta powiatowy w Żółkwi, Zygmunt Pajdak — starosta powiatowy w Łęczycy, Kazimierz Stępień — starosta powiatowy w Zbarażu, Kazimierz Siwik — starosta powiatowy w Mławie, Kazimierz Sierakowski — starosta powiatowy w Kostopolu.

Jednocześnie minister spraw wewnętrznych powołał na opróżnione sta-

nowiska:

Jerzego Skrzyńskiego, kierownika oddziału w komisariacie rządu do starostwa grodzkiego północno-warszawskiego, Franciszka Czernika, inspektora w urzędzie wojewódzkim tarnopolskim do Sokółowa Lubelskiego, Romualda Klimowa radcę w urzędzie wojewódzkim łwowskim do Sokala, Kazimierza Sługockiego, radcę w urzędzie wojewódzkim łwowskim do Żółkwi, Stanisława Cebrowskiego, wicestarostę w Łęczycy także, Eugeniusza Kocupere, radcę w urzędzie wojewódzkim tarnopolskim do Zbaraża, Adama Grocholskiego, referendarza w ministerstwie spr. wewn., do Mławy, Mariana Turowskiego, radcę w urzędzie wojewódzkim poznańskim do Kostopola.

Prawdziwa Karlsbadzka sól regularnie stosowana, dodatnio wpływa przy cukrzycy.

Próba szczelności gondoli stratostatu polskiego

Warszawa, 18 września.
(PAT) Wczoraj specjalna komisja z ramienia rady naukowej i technicznej pierwszego polskiego lotu stratosferycznego dokonała protokularnego przejścia gondoli stratostatu „Gwiazda Polski” od f-my warszawskiej, która gondolę wyprodukowała. Ostateczne próby szczelności gondoli dały wyniki nadspodziewanie dobre. Gondola jest całkowicie szczelona. O godz. 16 gondola została przewieziona z zachowaniem specjalnych środków ostrożności do Legionowa, skąd wyruszy do Zakopanego specjalnym pociągiem, wiozącym również obsługę stratostatu balonu. Transport powłoki balonu przewidziany jest za kilka dni po całkowitym przygotowaniu startu.

Zmiany na stanowiskach starostów

Zarządzenie ministra spraw wewnętrznych

Warszawa, 18 września.
(PAT) Zarządzeniem ministra spraw wewnętrznych z dn 18 września 1938 roku zostali zwolnieni z zajmowanych stanowisk następujący starostowie:

Jan Wasylkiewicz — starosta grodzki północno-warszawski, Stanisław Skałcki — starosta powiatowy w Sokółowie Lubelskim, Wojciech Kostołowski, — starosta powiatowy w Sokalu, Jan Emeryk — starosta powiatowy w Żółkwi, Zygmunt Pajdak — starosta powiatowy w Łęczycy, Kazimierz Stępień — starosta powiatowy w Zbarażu, Kazimierz Siwik — starosta powiatowy w Mławie, Kazimierz Sierakowski — starosta powiatowy w Kostopolu.

Jednocześnie minister spraw wewnętrznych powołał na opróżnione sta-

Ostra krytyka ustawy antyżydowskiej w parlamencie węgierskim

Budapeszt, 18 września.
Przewódca Narodowej partii robotniczej, poseł dr. Karl Rassay, wygłosił w izbie poselskiej przemówienie, w którym poddał gwałtownej krytyce wykonanie t. zw. ustawy żydowskiej. Jest zupełnie mezożno — oświadczył Rassay — że my, kraj cierpiący na brak kapitałów, pozbawiamy możliwości pracy i zarobkowania ludzi, tu urodzonych, tu żyjących i pracujących i stanowiących odłam naszego narodu. Rassay zarzuca rządowi Immredy'ego, że w wielu wypadkach przekroczył nadane mu przez ustawę uprawnienia, powodując bez żadnej potrzeby i korzyści zwiększenie niedoli, uwarunkowanej samą ustawą. Jest to — oświadczył Rassay — sprzeczne z tradycjami uczciwości narodu węgierskiego.

Złotowłosa szpieg

romans sensacyjny, który odsłania kulisy zatargu sowiecko-japońskiego, ukazał się w najnowszym, 275-ym numerze

„Co Tydzień Powieść”

który przynosi ponadto: nowele — humor — Kacik Przyjaciół — Rozrywki z nagrodami.

Do nabycia u każdego sprzedawcy pism.

Cena 10 groszy

